

Hårda nypor för dåliga skolor

Låt Skolinspektionen ta över huvudmannskapet för skolor som inte fungerar. Det föreslår Moderaterna genom partisekreteraren Tobias Tobé. Förslaget är inte utan meriter. Det finns runt 150 grundskolor där över hälften av elever inte når upp till behörighetskraven för gymnasiet. Bara det bör få skolpolitiker att vända och vrida på varje sten.

Att Moderaterna främst riktar in sig på de offentliga skolorna är positivt. Trots att friskolorna presterar bättre än de offentliga skolorna ägnas en oproportionerligt stor del av debatten åt de förra. Problemet med kommunala skolor som missköts allvarlig är betydligt större men har ändå inte uppmärksamats tillräckligt.

Förslaget innebär också att Skolinspektionen ska ges i uppdrag att betygsätta skolorna efter hur väl de når upp till kunskapskraven, allt enligt engelsk förlaga. Det är inget fel på idén, frågan är om Skolinspektionen är uppgiften mogen.

Kunskapsmål och -fokus är mycket bra, men det är inget som har stått särskilt högt i kurs i Skolinspektionens verksamhet. Tvärtom. Vid upprepade tillfällen har Skolinspektionen kritiserat högpresterande skolor för det sätt som undervisningen bedrivs på. Har fluminslagen inte varit tillräckligt många, om det hålls på disciplinen eller om lärarna lägger för lite tid på möten, ja då har Skolinspektionen varit allt annat än nådig.

Detta har varit förödande för mångfalden i det svenska skolväsendet. Det finns ingen undervisningsform som passar alla och ett välfungerande skolsystem inte bara tillåter utan uppmuntrar därför en bredd bland skolorna. Så inte i Sverige.

Ska Skolinspektionen alls kunna genomföra detta nya uppdrag krävs en väsentlig omdaning av de värderingar som vägleder myndighetens arbete och som har gjort det sedan tillkomsten 2008. Möjligen behöver myndigheten läggas ned och ersättas av en ny där man gör rätt från början. Om så sker finns det skäl att tro att Moderaternas förslag kan få positiva effekter, åtminstone delvis.

Det är på inte sätt givet att Skolinspektionen, ens i ny och fungerande skepnad, skulle vara lämpad som huvudman för skolor. Att låta kommunerna fortsätta bedriva bedrövlig undervisning år efter år är inte seriöst, men det finns andra alternativ. Uppmuntra kommunerna att överlåta skolor som de inte klarar av att driva på ett bra sätt till friskoleföretagen. I de fall Skolinspektionen dömt ut verksamheten bör kommunerna tvingas.

Kommunerna kan gott och väl sponsra vissa kostnader under en övergångsperiod på ett par år. Det innebär inga kostnadsökningar för kommunen, men det ökar incitamenten för företagen att ta på sig den extra risken som en expansion innebär.

Det finns flera företag och organisationer i landet som har visat sig vara skickliga i att bedriva undervisning. Ett dylikt tillvägagångssätt skulle gynna eleverna, som får bättre undervisning, och kommunerna, som slipper göra något de bevisligen inte klarar av. Samtidigt undviker man att skapa överetablering på skolmarknaden och möjliggör för goda exempel att spridas.

Daniel Persson